

Ζόρα

Στενά γραφικά σοκάκια που τα πλασιώνουν σειρές με διώροφα σπίτια. Ασπρισμένες προσόψεις πίσω από σιδερένιες αυλόπορτες και μπαλκόνια που κρέμονται σαν τσαμπιά, φορτωμένα με πύλινες γλάστρες που ξεχειλίζουν από λουλούδια. Πολύβουες αγορές με πάγκους φορτωμένους ζουμερά φρούτα και ξηρούς καρπούς, χρωματιστά μοσχολάχανα και αρωματικά κεριά, ζεστά σκουφιά και πολύχρωμα αραχνοϋφαντα σάλια, ακόμα και κακοτυπωμένα βιβλία που πουλιούνται με το κιλό. Λένε πως κάθε νέα πόλη που γνωρίζουμε, όσο μοναδική κι αν μας φαίνεται στην πρώτη εντύπωση, στο τέλος πάντα κάτι άλλο μας φέρνει στο μυαλό, κάποια άλλη πόλη, σ' ένα άλλο σημείο του κόσμου. Πως μας ξυπνάει κάποιες άλλες θύμψεις, για κάποιο άλλο μέρος που γνωρίσαμε παλιότερα.

Ο καθένας μας έχει γνωρίσει δεκάδες πόλεις στη ζωή του. Πόλεις με απόρθητα κάστρα και ψηλούς πυργίσκους, με στενά δρομάκια όπου οι σπλές των αλόγων ηχούν στο λιθόστρωτο σαν μεσαιωνική μουσική. Πόλεις διακοπών, με ατέλειωτες δαντελένιες παραλίες και κορμιά ξαπλωμένα νοχηλικά κάτω απ' τον καυτό ήλιο. Εμπορικά λιμάνια, βουερά σαν μελίτσια, και σωματώδεις, γενειοφόρους άντρες με απόμακρο βλέμμα, να πηγαυοέρονται στις αποβάθρες φορτωμένοι ξύλινα κιβώτια και βαριά σακιά γεμάτα στάρι και καφέ. Πόλεις μοντέρνες με

ψηλούς ουρανοξύστες που έχουν καταβροχθήσει κάθε πράσινη ελπίδα, και αυτοκίνητα, χιλιάδες αυτοκίνητα, που μουγκρίζουν στην ασφάλτο σαν μικρά τέρατα που κατασπαράζουν την ψυχή των πολιτών. Πόλεις φτωχικές, χωρίς χαρακτήρα, με πέντε μόλις δρόμους στη σειρά, χαμηλά πλίνθινα σπίτια που κοκκινίζουν στον ήλιο, και ξυπόλυτα πιτσιρικάκια που αλωνίζουν πάνω κάτω στις χωμάτινες αλάνες, κλοτσώντας ανάμεσα στα πόδια τους ένα κουρέλι για μπάλα, με τα ξεφωνητά τους να φτάνουν στο Θεό. Πόλεις έτσι και πόλεις αλλιώς. Πόλεις όπου ζήσαμε για χρόνια, πόλεις που απολαύσαμε σαν επισκέπτες ή απλά διασχίσαμε έχοντας κάποιον άλλο τελικό προορισμό. Ή πόλεις σαν εκείνες του Μαχφούζ και του Ζελούν, πόλεις που γνωρίσαμε από τις γλαφυρές περιγραφές τους, σιωπηροί παρατηρητές, κρυμμένοι πίσω από κάποιο ξύλινο καφασωτό παράθυρο, θαυμαστές ενός κόσμου αγνού και απονήρευτου.

Λένε πως πάντα, σε κάθε πόλη, κάπου κάτι επαναλαμβάνεται, τότε σαν γλυκό ρεφρέν τραγουδιού και τότε σαν φάρσα.

Για την πόλη όμως στην οποία ξεκινάμε σήμερα να ζούμε μαζί, την πόλη που επιλέξαμε για να συμβιώσουν και να δράσουν οι ήρωες της ιστορίας μας, σας διαβεβαιώνω πως κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί το ίδιο. Αυτή η πόλη, η πιο όμορφη πόλη της Άκρα Λεύκα, του πιο δυτικού νησιού της Μεσογείου, εκεί που η Ιβηρική ακουμπά στην Αφρική, δεν μοιάζει με καμιά. Δεν μπορεί να θυμίζει καμιά άλλη. Αυτή η πόλη με τα στενά ανηφορικά δρομάκια της, που οδηγούν στη γειτονιά των σχολείων· το παλιό σινεμά με τις οκτώ –ή μήπως είναι εννιά;– πανύψηλες καμάρες του, που δεσπόζει στον κεντρικό δρόμο της αγοράς· τα επιβλητικά μεσαιωνικά τεί-

χη πλάι στο σύγχρονο λιμάνι· τις πολυώροφες –και καθόλου γραφικές– πολυκατοικίες με τη μοντέρνα αρχιτεκτονική αισθητική κατά μήκος της κατάξανθης, σχεδόν λευκής, ακρογιαλιάς· το γυμνάσιο με τις πανύψηλες μαρμάρινες κολόνες και τα πορφυρόχρωμα τριαντάφυλλα στον κήπο με τα σιντριβάνια· το περίπτερο του Ορέλιο, κρυμμένο κάτω από τις πορτοκαλιές πάνινες τέντες, με τους δεκάδες γλυκούς πειρασμούς και τις εφημερίδες σε άναρχες στοίβες, σαν πύργος που μόλις κατέρρευσε· τα παρκαρισμένα ποδήλατα, βουνό από χρωματιστά σιδηρικά στις γωνίες των δρόμων· τις πολύχρωμες ομπρέλες τα καλοκαίρια στην παραλία, ένα βήμα μόνο μακριά από τα κάστρα και τις γεφυρούλες που φτιάχνουν κάθε πρωί τα πιτσιρίκια και μέχρι το μεσημέρι τα `χει πάρει η φουσκοθαλασσιά, προετοιμάζοντας το έδαφος για νέες κατασκευές· το μισογκρεμισμένο καμπαναριό του Σαν Ντομένικο που ξεχωρίζει σιωπηλό εδώ και χρόνια πάνω από τα τείχη της πόλης· τα μικροσκοπικά αμέτρητα φωτάκια που καθρεφτίζονται κάθε βράδυ στα ήρεμα νερά της ανοιχτής θάλασσας· τα μεθυστικά αρώματα που ελευθερώνουν στο ελαφρύ αεράκι κάθε δειλί οι ανθισμένες πορτοκαλιές και τα γιασεμιά. Όλα αυτά τα χρώματα και τις μαγευτικές εικόνες δεν τις έχετε ξανασυναντήσει πουθενά αλλού. Γιατί αυτή η πόλη, ευλογημένη να δέχεται πάντα πρώτη τα χελιδόνια, δεν είναι άλλη από τη Ζόρα.